

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

De causis pollutionis, num. 48.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

man, impediturque generatio. Vide
quæ dixi c. 1. §. 2. n. 3.

h. Th. Sanc. lib. 9. d. 17. n. 15. Less.
li. 4. c. 3. d. 14. & passim.

47. Hinc, directè velle, vel procurare pollutionem, extra matrimonij usum, esse mortale, certum est, & exploratum, de quo infra suo loco c. 7.

At indirectè, id est, velle causam, ex qua prævideretur futura pollutio, sed non intenditur, (si enim illam intenderes, jam directè velles, & certo peccares mortaliter) hoc maximè est in quaestione, an & quod peccatum sit?

De causis pollutionis.

48. Præmittendum ergo est secundo, causam l. pollutionis duplicis generis esse posse: primò notabiliter & per se influentem in ipsam. Talis est v. g. vehemens cogitatio, & diuturna de scemina concubitu, voluntariè à calido juvene assumpta: secundo per accidens & leviter influentem, ex qua scilicet causa, nec semper, nec frequenter sequitur pollutio; talis est eibus & potus, etiam superfluus. Cibuse enim influit quidem per se in nutritionem, at satis per accidens, & infrequenter pollutionis est causa.

l. Th. Sanc. lib. 9. d. 45. per totam.

49. Ex his communis jam nunc Doctorum resolutio universalis hæc est, pro solutis: quoties das operam alicui causæ, per se notabiliter influenti ad pollutionem, sive in vigilia, sive in somno contingentem, toties peccas mortaliter, si illam prævidisti, licet expresse non intenderis,

m Ex Sanc. ib. Pasq. Salas, Henriq.
Less. Fill. alijq. apud Dian. p. 2. tr. 15.
num. 31.

Excipe, nisi necessitas te cogat, illam actionem exercere, ut v. g. meredi partibus verendis: quoties vero sine necessitate, vel rationabili utilitate das operam causæ, leviter & per accidens influenti in pollutionem, etiam si illam prævideris, toties solum peccas venialiter. Ratio horum est, quia si causam leviter influentem ponis, cum per accidens sequatur pollutio, illam tibi imputari ad mortale, æquum non est.

Præsertim, cum valde tenuis sit obligatio vitandi pollutionem in causis, quæ per se, & proximè non ordinantur ad illam, ut fuscè Sanchez, ita ut nec adsit obligatio sub veniali, si intercedat necessitas, quia ei, qui suo jure utitur, non imputatur ad peccatum id, quod per accidens sequitur, cum illud potius patiatur, quam agat. Si vero ponas causam notabiliter influentem, & per se in pollutionem, (nisi necessitas propter dictam rationem excuset) illa tibi merito imputatur ad culpam mortalem, cum is, qui deliberatè vult causam, velit etiam effectum necessario, vel quasi necessario ab illa provenientem. Dico, deliberatè; si enim bona fide nullo modo prævidisti pollutionem, excusaberis, ob involuntarium & indeliberatum, ut ex se patet. Porro jam habes, ubinam difficultatum cardines versentur; æquanam scilicet sint causæ influentes notabiliter, quanam leviter? rursus, quanam sint illæ necessitates excusantes?

50. Cum Sanchez n, Lessio o, a-
lijque cenſeo, ſolum illam eſſe cauſam
notabiliter influentem, quæ eſt a-
ctio peccaminofa mortaliter in genere
luxuriæ contra ſextum præceptum,
(quidquid benignius dicat p Io. San-
chez) cæteras omnes eſſe leviter influ-
entes.

n Th. Sanch. lib. 9. d. 43. num. 13.
junct. n. 18. o Leſſ. l. c. præſenti, a nu.
100. p Adhuc benignius loquitur Ioan.
Sanc. d. 21. n. 15.

Hinc cogitationes, deſideria, turpi-
loquia, aſpectus, tactus, oſcula, mor-
talia in genere luxuriæ, ſi ex illis præ-
videtur pollutio, quamvis non inten-
datur, ſunt peccata mortalia; non ſo-
lum in ſe, ſed ut cauſæ pollutionis, ita
ut ſi calide adoleſcens concupiſti, v. g.
deliberato continuoque aſſectu fami-
nam non tuam, ex qua concupiſcentia
prævidiſti, te caſurum in pollutio-
nem dupliciter peccaſti, ſcilicet deſide-
rio fornicationis, & peccato contra na-
turam, cui cauſam dediſti: Io. San-
chez loco citato non approbat, omnia
prædicta eſſe cauſas, per ſe notabiliter
influentes in pollutionem; ſed nos ſe-
quimur Thomam Sanchez, alioſ-
que &c

ſi. Contra, cogitationes, deſide-
ria, turpiloquia, lectio vana, ſeu cu-
riofa turpium, eorumdemque repræ-
ſentatio, tactus & ſimilia, quæ venia-
lia, ſive ex indeliberatione, ſive aliunde,
ut eſt v. g. tactus levis manus ex
vanitate, & joco, ſive etiam ex par-
vitate materiæ in genere luxuriæ, ſi ea
daretur (quam tamen proſus non
dari, dicimus infra) ſi in illis prævi-
deatur pollutio, dummodo non in-

tendatur, ſunt peccata ſolum venialia,
ceſſante ſemper periculo conſenſus;
hoc enim ſi exiſtat, & prævideatur,
ſeu per negligentiam gravem prævide-
ri negligatur, peccatum eſſe mortale
pollutionis in cauſa, non eſt dubium;
quia, qui deliberatè amat periculum,
peribit in illo. Præterea loqui verba
amatoria (ait Diana q citans Tho-
mam Sanchez, Salas, alioſque) v. g.
cor meum, bonum meum, anima
mea, ob ſolam vanitatem, & ad con-
ciliandum vanum (ſed non libidino-
ſum) amorem, quia non excedit cul-
pam venialem, (intellige, ſecluſo pe-
riculo proprio vel alieno, videlicet il-
lius, ad quem ejuſmodi verba diri-
guntur) ideo etiam ſi prævideatur, ſed
citra periculum conſenſus non inten-
datur pollutio, mortale non fiet. Rur-
ſus comeſtio calidorum, potus vini,
& ſimilia, etiam ſi excedant uſque ad
culpam mortalem, ſed non in genere
luxuriæ, multo magis, quæ non ſunt
ex ſe peccata, ut temperatus cibus &
potus, equitatio, ſomnus, ſitus ſeden-
di, vel cubandi, & ſimilia, ſi in illis
prævideatur ſecutura pollutio, nec in-
tendatur, nec fit conſenſus periculum,
non erunt, niſi ad ſummum, venialia.
Ratio horum eſt, quia tum illæ actio-
nes veniales in genere luxuriæ, tum
illæ mortales in alio genere, tum ma-
ximè hæ per ſe licitè leviter influunt
in pollutionem. Addit Sanchez q li-
mitationem doctrinæ datæ num. 49.
Interdum enim mortale peccatum
luxuriæ propter ejus brevem duratio-
nem, vel quid ſimile, non eſt cauſa
notabiliter influens in pollutionem;
neque enim momentanea, v. g. cogi-
tatio

ratio deliberata de habenda puella, vel tactus ex se levis manus, cum eadem deliberatione, & consequenter mortalis, potest dici esse causa notabiliter influens in pollutionem, quamvis in vigilia occurrentem, multo minus in pollutionem contingentem nocte in somnis, quæ tam longè distat à prædicta cogitatione, vel tactu, habitis die in vigilia; rarissimè enim ex illo tam brevi pravo affectu, vel tactu sequitur, vel nocturna, vel diurna pollutio. Qui ergo ex ijs provideret pollutionem, sed non intenderet, non daret causam pollutioni, & consequenter non peccaret peccato contra naturam, in causâ.

q Diana p. 2. tr. 15. res. 31. q Th. Sanc. ib. n. 20.

52. Quoad causas excusantes, ex illâ sunt, quæ bona fide apparent necessariz, utiles, & convenientes, imò & commodæ animæ vel corpori. Quod satis sit, meum merum commodum ad omnem, etiam venialem culpam tollendam, invenies clarè apud Io. Sanch. § & apud Dianam, & ibi; & hoc etiam verum est, ubi nec necessitas, nec causæ utilitas adest. Filii Sanchez. Hæc Diana.

r Th. Sanch. ib. nu. pres. 4. & 5. f Io. Sanch. l. c. n. 5. fin. juncto nu. 12. Dian. p. 1. tr. 15. res. 31.

Hinc potus cibusque, etiam ad eos gustandos, & studere, audire confessiones, faminis cautè, vel etiam amicitabiliter, sine prava intentione loqui, cubare tali situ in lecto ob suum modum, equitare ad negotiandum, vel ad recreationem, amplexus, & o-

scula juxta morem patriæ, ne inurbanus videaris, mederi verenda alicuius, & similia, habentur causæ satis excusantes. Addit uterque Sanchez, ut verendorum pruritus, vel ex morbo, v. g. scabie, vel ex pulicibus, vel similibus ortum, manibus, sine intentione impuræ libidinis fortè con-surgentis, sedare. Sed hoc de pruritu, invenio deletum apud Tho. Sanchez in editione Lugdunensi anni 1621, quamvis non desit in alijs editionibus. Et Io. Sanchez loco citato num. 36. testatur, fuisse à tota Universitate Complutensi decretum, ut hæc doctrina Th. Sanc. intacta servaretur. Denique excusat etiam Bonacina x puellam sua pudenda lavantem, ad purgandum factorem. Quando ergo in aliqua actione ex dictis prævidetur pollutio, si ad sit aliqua causa, saltem ex tua commoditate proveniens, ac pollutio non intendatur, nec sit periculum consensus, vel nulla erit culpa, ijs actionibus vacare, vel in aliquibus, solum ad summum venialis, ut dictum est sape.

u Navar. in manuali c. 16. n. 8. u Th. Sanc. li. 9. de mat. disp. 45. num. 9. & d. 17. n. 19. Io. Sanc. disp. 21. à nu. 29. x Bonac. de matr. d. 4. c. 10. n. 8. 53. Illud denique hic permittit, ea, quæ hætenus de causis leviter, vel notabiliter influentibus dicta sunt, intelligi n etiam de causis, unde distillatio, vel commotio notabilis spirituum vitalium generationi inservientium consequi solent: hæc enim perinde, ac pollutio sunt contra castitatem, propter magnam similitudinem, ac propinquitatè cum eadem pollutione.

Pollu-

Pollutio enim (ne in scius sis) est effusio seminis apti per se ad generationem, magnaque delectatione emitti solet. Distillatio autem est effusio cuiusdam humoris, qui minus mordax est, & aquosior, quam semen, paucioris quantitatis, imo non raro stillarum instar, minorisque voluptatis, & aliquando nullius. Commotio spirituum est preparatio ad utranque, ex dictis.

a *Th. Sanch. ib. n. 1. & n. 31.*

Addendum tamen non nihil est de distillatione, ut clarior de illa constet vera doctrina. Distillatio, ut innuebam, duplici contingere modo potest: primo, cum voluptate; secundo, sine illa, ut experientia illorum constat, qui in distillationem solent incidere. De utroque modo sic habet Gerson. *d* Immiscet se talis humor medius (sic vocat humorem fluentem ex distillatione, quia est medius inter verum semen, seu sperma, & inter urinam, aitque, hunc medium humorem ineptum esse ad generationem, & vocari posse salivalem, seu sputalem, & habere diversum ortum ac meatum ab eo, quem habet semen.) Hic, inquam, medius humor se immiscet aliquando cum urinatione, aliquando per se defluit sine cogitatione & sensu; quandoque vero fit cum delectatione & pruritu; & paulo post. Humor iste medius ex levioribus causis ac majori facilitate movetur ad exitum, quam feminalis, praesertim in mulieribus: adeo quod ex levissimo motu corporis, absque aliqua cogitatione, & absque sensu, proveniat. Ex effectu autem

percipitur per fordidationem quamdam viscosam in carne sua, vel in panis. Hac Gerson. De hac igitur distillatione, ut omnia quae ad ipsam pertinent, distincte colligam, habe pro solutis tres sequentes conclusiones; nam, pro conjugatis addetur unum quidnum, 60.

d Gerson p. 2. operum, tr. de poll. disturna, ut 1. notabili.

Conclusio prima: e Sicuti deliberate procurare pollutionem, deque ea complacere, mortale est, ita procurare distillationem, quae fit cum voluptate. Ratio est manifesta, quia tunc procuratur, seu complacetur de voluptate libidinosa, quae est distillationi conjuncta.

e *Sanc. li. 9. matr. d. 17. n. 17.*

Conclusio secunda: f sicuti obligamur remove causas per se influentes ad pollutionem, causas, inquam, in genere luxuriae, non vero per accidens, modo jam jam explicato, ita obligamur, easdem remove per se influentes, non vero per accidens, ad distillationem. Ratio est eadem, quia semper obligamur, remove causas influentes per se ad voluptates illicitas, non vero causas per accidens, modo item explicato. Has autem causas easdem esse, quoad pollutionem, & quoad distillationem, easdemque excusationes esse pro utraque, patere satis potest ex dictis.

f *Id. ib.*

Conclusio tertia: g quando distillatio contingit sine ulla prorsus delectatione libidinosa, seu sensuali, quamvis adsit erectio levis genitalium, ea

non est peccatum, unde nulla adest obligatio tollendi ejus causas. Ratio est, quia vel est peccatum, quia dispergitur ille humor, vel quia est delectatio venerea, vel quia est proximum periculum ad veneream delectationem.

Non primum, quia, ut vidimus, ille humor non est semen, nec ejus effusio generationi nocet. Non secundum, quia nos loquimur de eo distillationis modo, in quo nulla adsit delectatio sensualis. Non tertium, quia si illius humoris effusio nullam affert delectationem, non est ratio, cur ipsa sola spectata afferat periculum proximum ad illicitam voluptatem insectandam.

g Cajet. te. 1. opusc. 12. ar. 2. §. adverte tamen. Sanch. li. 9. matr. d. 45. n. 2. Laym. li. 3. sec. 4. n. 18. Reginald. li. 22. c. 3. n. 41.

Confirmatur primò, quia nihil potest esse peccatum in hoc genere, nisi sit contra castitatem; hæc enim virtus est, quæ moderatur delectationes venereas: in casu autem nostro, nullus est venereus sensus.

Confirmatur secundò, ex S. Thoma, qui loquens de distillatione sic habet. Sciendum est, quod illius humoris effusio non est pollutio, quia, ut dicunt Medici, sine libidinosa delectatione, & carnis motione nullus potest pollui vigilando. Hæc sanctus Doctor. Si igitur ea nec est pollutio, nec delectationem afferens, undenam peccati reatus orietur? Profecto non immerito pronuntiant nonnulli de distillatione esse perinde ac de sudore, vel sudore laborandum, nisi ipsam carnis rebellio comitaretur. At jam nos

loquimur de ea distillatione, quæ nullam carnis afferat rebellionem, ergo &c.

h S. Thom. opusc. 64. c. de fluxu libidinis. i Cajet. apud Sanch. l. c. a. lique.

Iam vero hæc, quamvis propriè pertinentia ad solutos, sunt tamen fundamenta universalialia, & per diligentem in hoc argumento notanda. Nunc ad rem nostram propius accedamus, formemusque hanc regulam pro conjugatis: nam pro sponsis num. 61. Pro solutis autem sufficit, quod hæctenus dictum est à nu. 48.

De tactibus &c. inter conjuges cum pollutionis periculo.

54. Eos actus impudicos, nempe cogitationes, desideria, aspectus, etiam partium minus honestarum, turpiloquia, & similia, in ordine tantum ad suum conjugem, exercere possunt inter se conjuges, etiam cum pollutionis periculo præviso, sed non intento, & sine periculo consentiendi in delectationem pollutionis probabiliter sequendæ; eos, inquam, actus exercere possunt, qui exhibentur propter aliquam causam ex dictis excusantem: secus, erit peccatum mortale, si actio sit mortalis in genere luxuriæ, veniale, si venialis. Ratio ducitur ex dictis.

55. Hinc, quia tactus impudici partium verendarum ex se sunt peccata mortalia in genere luxuriæ, ideo conjug, qui eos petit ab altero, regulariter in peccatum incidit mortale, si prævidet in se, vel in altero pollutionem,

Z

nem,